

V Praze, 21. dubna 2025

Prohlášení České společnosti pro ekologii k novele zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

Výbor Česká společnost pro ekologii (ČSPE), zastupující odbornou ekologickou veřejnost, se ostře vyhrazuje proti pozměňovacím návrhům v předkládané novele zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Tyto návrhy jdou proti smyslu existence našich národních parků a v posledku celé ochrany přírody. Schválení novely s těmito návrhy by těžce poškodilo ochranu přírody v České republice. Pokud by měly pozměňovací návrhy v novele zůstat, je lepší zákon 114/1992 Sb. vůbec nenovelizovat.

Zákon 114/1992 Sb. je základním právním rámcem pro ochranu přírody a krajiny. Příroda i společnost se mění, takže se mění i požadavky na podobu právních rámců; novelizace zákona je tudíž na místě. Předložená novela má několik volně souvisejících částí, přičemž jedna z nich se týká národních parků, včetně nově navrhovaného NP Křivoklátsko. Pozměňovací návrhy navržené poslancem ODS Janem Burešem nejsou konzistentní s ostatními částmi zákona ani vnitřně, stanovují nesplnitelné požadavky a jsou nekompetentní. Především nereflktují účel, pro nějž jsou národní parky zřizovány, kterým je ochrana přírody. Ta je právě v národních parcích nadřazená ostatním věcem, jako je rozvoj obcí nebo turismus.

I další nově předložené pozměňovací návrhy jdou svou podstatou proti modernímu pojetí ochrany přírody, proti všemu, čeho se během posledních dekád dosáhlo a proti smyslu ochrany přírody jako celku. Jejich schválení by znamenalo návrat do stádia, kdy ochrana přírody byla neefektivní a nepoučená. Velmi pravděpodobně by to vedlo k úbytku mnoha ohrožených druhů a k lokálnímu vymírání. V době globální krize biologické rozmanitosti je něco takového zcela neospravedlnitelné.

Všechny pozměňovací návrhy je tedy třeba odmítnout. Pokud jsme dospěli do situace, kdy zákon bez pozměňovacích návrhů neprojde hlasováním sněmovny, výbor ČSPE konstatuje, že **z hlediska ochrany přírody je jednoznačně lepší odmítnout celou novelu zákona 114/1992, i s vědomím toho, že tak nebude vyhlášen NP Křivoklátsko, ani nebude novelizovaná druhová ochrana, která by jinak novelu zasluhovala.**

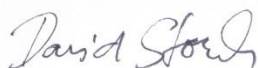
Z tohoto hlediska je třeba upozornit na dvě věci, týkající se postoje odborné veřejnosti k oběma zmíněným částem novely:

1. Vyhlášení NP Křivoklátsko není a nebylo hlavní prioritou ochrany přírody v ČR. Na rozdíl například od vyhlášení CHKO Soutok v odborné veřejnosti nepanovala shoda ohledně nutnosti chránit Křivoklátsko formou národního parku. Přestože ČSPE vyhlášení NP Křivoklátsko s ohledem na biologickou hodnotu území a hrozbu snižování této hodnoty dosavadním lesnickým přístupem podpořila (viz <https://www.cspe.cz/stanovisko-k-np-krivoklatsko/>), toto stanovisko konstatovalo, že vyhlášení je politickým aktem, který musí vzejít z demokratické diskuse. Ta nutně zohledňuje nejrůznější hlediska, tedy nejen to odborně biologické, k němuž jsme se vyjadřovali. Křivoklátsko je dnes chráněné formou CHKO a maloplošných rezervací. To z biologického hlediska není optimální, ale nemá smysl tento typ ochrany měnit za každou cenu, tedy za cenu konfliktů s místními samosprávami a zároveň za cenu změny zákona, která by šla proti smyslu celé ochrany přírody v České republice.

2. Druhá ochrana zasluhuje novelu, ale odborná veřejnost není jednotná ohledně hodnocení navržených změn. Podle řady odborníků by zasluhovala další diskusi a vylepšení, poněvadž implementace navržených změn může být kontraproduktivní a problematická. ČSPE se k novele dosud veřejně nevyjadřovala (mimo jiné proto, že zástupci ČSPE byli přítomni některým diskusím při jejím utváření a měli tak jistou možnost ovlivňovat její podobu), nicméně novela není tak dokonalá a zásadní, abychom jí nadále hájili za cenu kompromitování celé české ochrany přírody.

Jsme si vědomi toho, že navrhovaná novela zákona 114/1992 obsahuje i další části, které jdou z odborného hlediska dobrým směrem, ale i tak platí, že její přijetí se zmíněnými pozměňovacími návrhy by situaci české ochrany přírody a krajiny výrazně zhoršilo. **Proto apelujeme na poslance, aby hlasovali proti přijetí novely zákona 114/92 Sb., pokud bude obsahovat zmíněné pozměňovací návrhy.**

Za výbor České společnosti pro ekologii

Prof. David Storch, Ph.D. (předseda)

Centrum pro teoretická studia a Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

storch@cts.cuni.cz

Česká společnost pro ekologii o.s.
Branišovská 31 370 05 České Budějovice
cspe@prf.jcu.cz www.cspe.cz
IČ: 22689991